

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

(Vär.) Vill.
So

RIFJERNET

EN SNAPPHANEHISTORIA

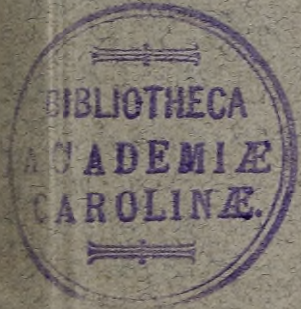
AF

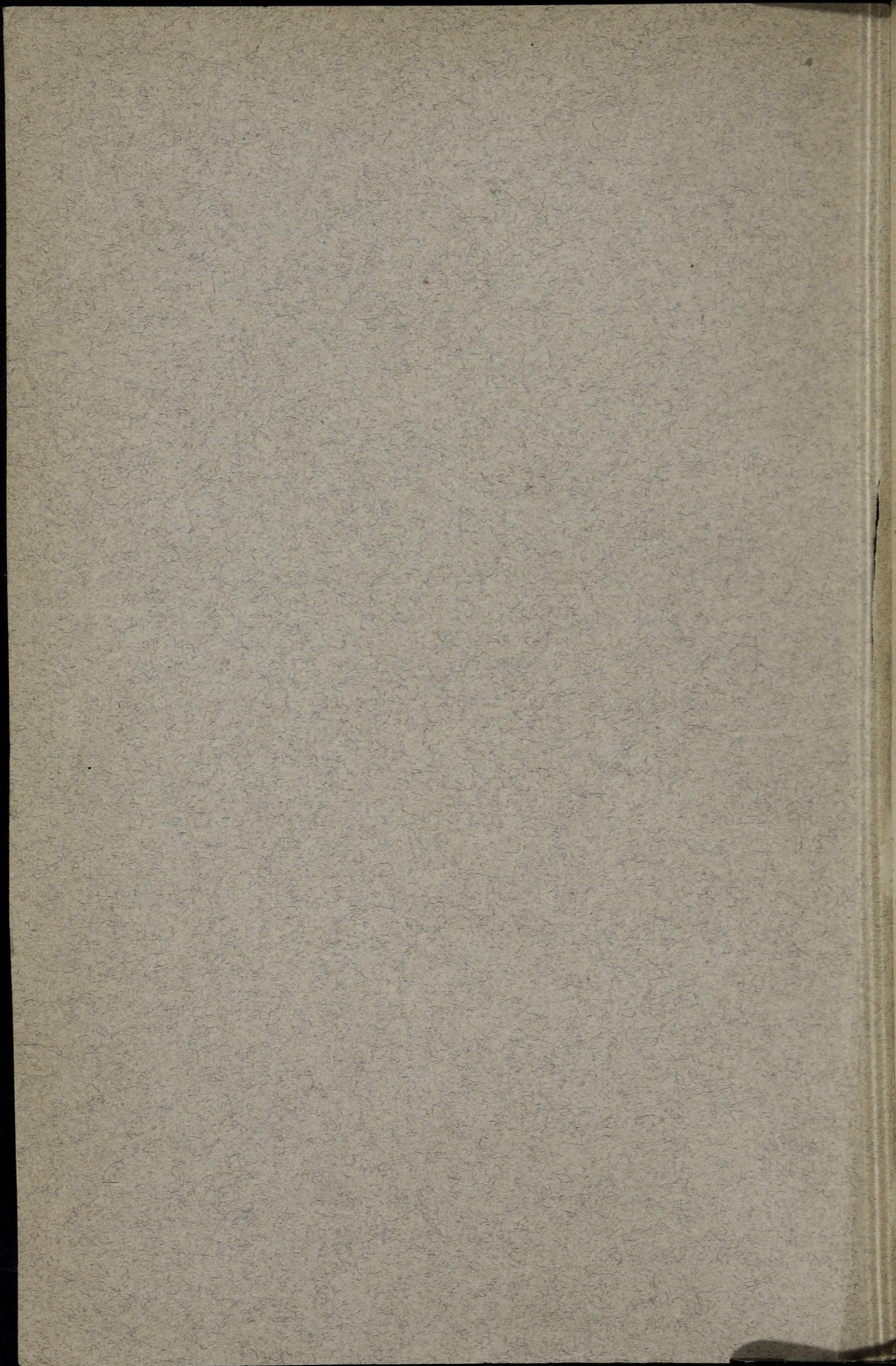
I.O.ÅBERG

STOCKHOLM,
NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION.

Pris: 35 öre.

1883

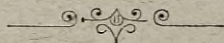

"RIFJERNET".

EN SNAPPHANEHISTORIA

BERÄTTAD AF

J. O. ÅBERG.

STOCKHOLM

NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION.

STOCKHOLM.

ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG.

1883.

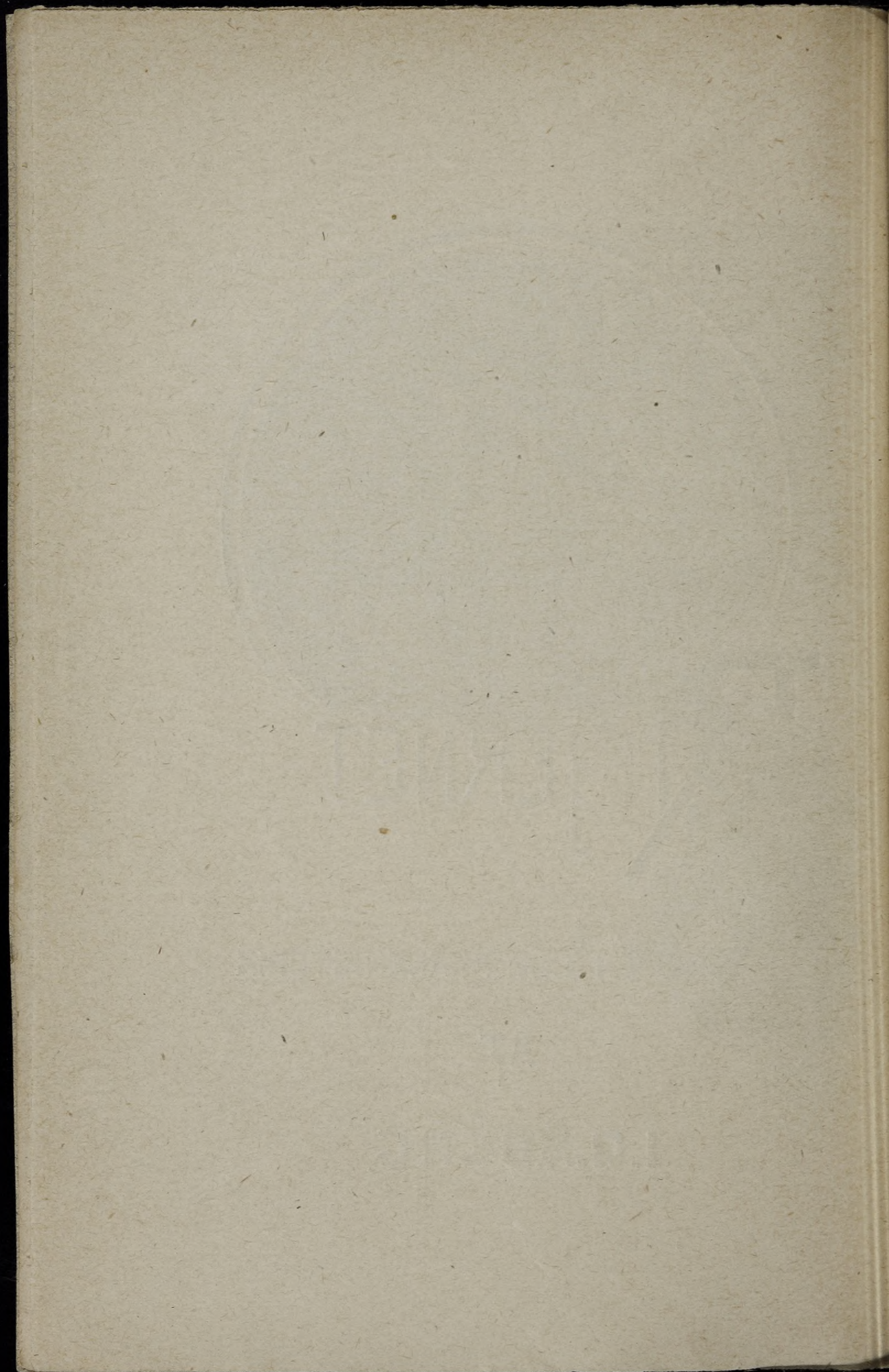

RIFJERNET

EN SNAPPHANEHISTORIA

AF

I.O.ÅBERG

I

I södra delen af norra Åsbo härad (nordvestra Skåne) ligga två små medelst en liten bäck förenade sjöar, som i följd af sitt läge kallas Öster- och Vestersjön. Den sist nämnda, som är något större än den först nämnda, står genom en delvis smal och delvis bred ström i förening med Rönne å.

På södra stranden af den bäck, som förenar Öster- och Vestersjöarne, låg vid tiden för denna berättelse, det vill säga år 1676 på eftersommaren, ett nära nog till hälften förfallet torp. Mången storartad herregård skulle kunnat afundas det lilla torpet dess utomordentligt vackra läge, inbäddadt som det var i en lummig björkdunge och med den klara bäckens muntra vågor så godt som tätt nedanför den här och der bristfälliga stenfoten, samt på motsatta stranden den mörka allvarliga bokskogen.

Torpets egarinna, gamla Maja, höll också denna undanskymda vrå af verlden så kär att hon ej på några vilkor kunde förmås att sälja den. Många egendomsherrar både i närheten och från aflägsnare delar af Skåne, ja, till och med en från Halland och en från Blekinge, hade nemligen gjort mor Maja så förmånliga, snart sagdt lysande anbud, att hvarje människa höll den gamla knektenkan nära nog för tokig, då hon med den största bestämdhet afgaf denna förklaring:

“Min afdöde gubbe har fått denna stuga och mark till evärdelig egendom af salig konung Karl X därför att han under danska fälttåget en gång räddade honom från att nedhuggas af fienden. Skulle då jag vara nog äreförgäten att sälja eller byta bort kung Karls gåfva? Nej; har jag framlefvat så många dagar här utan att

behöfva göra mig af med stugan, der både min son och min sondotter äro födda, så ska' jag också dö här, om detta så är Guds vilja.“

Att söka rubba gumman ur denna hennes öfvertygelse var detsamma som att försöka att stanna jorden i sitt lopp. De "hugade spekulanterne" måste för den skull vända tillbaka med oförrättade ärenden.

Näst den gamla stugan och det med denna oskiljaktigt förenade minnet af "fader Jan", såsom mor Majas äkta hälft i lifstiden benämndes, var sondottren, den vackra Blenda, henne kärast. Åt dessa tre egnade gamla Maja alla sina tankar. För dem skulle hon kunna gå i döden om så fordrats.

Blenda var en särdeles vacker flicka. Men, hon hade två fel, som i gossarnes och de giftaslystne karlarnes ögon voro alldeles oförlåtliga. För det första ville hon alls icke gifta sig och för det andra fanns det knappt i hela Skåne, så påstods det man och man emellan, "en näbbigare unge" än hon.

Många gånger hade också mor Maja, isynnerhet då åldern allt mer började trycka hennes skuldror, allvarligt förehållit sondottren det orätta uti att så afspisa de friare, som från när och fjerran infunno sig. En vacker dag kunde ju hon (mor Maja) ligga der med näsan i vädret, och hvad skulle det då bli af Blenda. För att kunna reda sig sjelf vore hon därför tvungen att välja sig en man, hur mycket hon än stretade emot.

På sådant sätt afslutade alltid den gamla sina nästan hvarje vecka upprepade förmaningar. Och huru förvånad och på samma gång flat skulle hon icke bli, då hon en dag plötsligt erhöll detta bestämda svar:

"Nåja, farmor, då väntar jag väl, till dess du ligger med näsan i vädret, såsom du sjelf säger."

Vid detta svar blef den gamla knektenkan, såsom ofvan sades, först flat och förvånad, men derpå verkligt ond. Sedan hon gifvit Blenda en mustig lexa för hennes oförstånd och omedgörlighet för giftermål, skyndade hon på dörren, hvilken hon slog igen efter sig så våldsamt att det lilla huset skakades i sina grundvalar.

"Nu är farmor ond igen, därför att jag inte vill

gifta mig med den förstkommande“, sade Blenda tör sig sjelf och log. “Men, vänta bara till dess Helge kommer hem igen, då ska...”

Hon afbröt här sjelf sin monolog, sprang till fönstret och tittade ut. Då hon såg den gamla farmodren taga vägen nedåt sjön, återtog hon sin plats i spiselvrån och lät spinnrockshjulet snurra omkring ännu hastigare. Härunder mumlade hon för sig sjelf:

“Farmor kan inte med Helge därför att han är fattig. I stället vill hon att jag ska' gifta mig med den högmodige Sven i Torsjö, därför att han är rik och eger två gårdar. Men se, det vill inte jag“, fortfor hon och knyckte på det lilla vackra hufvudet så beslutamt, att det tydligt framgick deraf, att hon, rätt så ung hon var, bara 17 år, nog fattat en föresats, som skulle bli ganska svår att kasta omkull. “Dessutom har jag lofvat Helge att vara honom trogen, och hvad jag en gång lofvat, det håller jag.“

Blenda hade knappt hunnit sluta denna monolog då hon kom att kasta ögonen ut genom fönstret. Hvad hon der såg gjorde att hon mot sin vilja bleknade.

Det var den afskydde friaren Sven i Torsjö, som lurande och smygande lik en räf närmade sig.

“Jo, nu måtte här bli något spektakel af“, tänkte Blenda och lemnade skyndsamt sitt arbete. “Hvad ska' jag göra för att bli honom qvitt? Gode Gud, om Helge ändock vore här!“

Denna önskan kunde dock icke nu uppfyllas, ty Helge befann sig i Rutger von Aschebergs trupp många mil derifrån.

Blenda var dock långt ifrån blyg eller rädd af sig. Utan att länge reflektera öfver saken ilade hon fram till dörren, och just som Sven i Torsjö skulle fatta tag i klinkan sköt den unga flickan till regeln innanför.

Då Sven, en groflemmad och ful karl med ett lömskt utseende, hörde det rasslande ljud, som uppstod när Blenda sköt för regeln, visste han genast hur det bemötande var beskaffadt, som han här fick röna. Han sprang för den skull genast fram till det lilla fönstret och knackade på.

Då ingen svarade, knackade han ännu hårdare men då ingen det oaktadt svarade, hotade han att genast slå in fönstret och derigenom bereda sig ingång i stugan. Han hade nemligen sett att mor Maja aflägsnat sig derifrån och visste således att Blenda var ensam hemma.

När den unga flickan hörde Svens i Torsjö hotelser, vågade hon icke längre pröfva hans tålmod, ty hon visste att han med sin vilda natur vore i stånd till att begå hvilka våldsamheter som helst. Som också det ryktet gick om honom, att han icke var obenägen att sluta sig till snapphanarne, ansåg Blenda det vara bäst att ej längre reta honom.

Hon trädde för den skull fram till fönstret och sporde med en ton, som hon gjorde så naturlig och lugn som möjligt:

“Hvad vill du, Sven?”

Och med dessa ord visade hon sitt täcka anlete i fönstret.

“Tala med dig, naturligtvis“, svarade Sven och gjorde en knappt märkbar böjning på nacken.

“Nåväl, det kan du göra här, inte annat jag kan se“, svarade Blenda.

“Nej, inte här!”

“Hvar då?”

“Inne hos dig.“

“Men jag är ju ensam. Mor är inte hemma.“

“Så mycket bättre för mig. Öppna bara!”

“Jag törs inte.“

“Åh, så du pratar! Hvarför törs du inte?”

“För farmor.“

“Du är en riktig pjåka, Blenda. Hvad har din farmor med den saken att göra?”

“Jo, mycket mera än du tror“, inföll Blenda, som redan började känna sig illa till mods.

“Hur så?”

“Du kan väl begripa, att det inte går an att du kommer in till mig när hon är borta.“

“Ha, ha, ha“, skrattade Sven i Torsjö. “Går det inte an att jag besöker dig när du ändock ska' bli min hustru! Ha, ha, ha!”

Friarens skratt lät så ohyggligt och skärande i Blendas öron, att hon med hvarje minut som gick kände sig mera ängslig. Slutligen lyckades hon att betvinga den qväfvande känslan.

“Nog vill mor att jag ska' ta dig till man“, sade hon, “men jag vill det inte och då...”

“Du har ingen vilja i den saken“, afbröt Sven hårdt. “Öppna nu bara!”

“Nej.”

“Vill du inte öppna med godo?”

“Nej.”

“Nå, då går jag väl in med våld“, svarade Sven i Torsjö och lagade sig till att verkställa sin hotelse, men just i detsamma hördes en vredgad stämma bakom honom.

“Hvad är detta för ett tilltag? Har du inte alls försyn för en svag qvinna, så är du heller inte värd att bli hennes man!”

Då Sven förbluffad vände sig om stod mor Maja framför honom. Hon hade af en händelse vändt tillbaka och kom nu just i sista ögonblicket för att rädda sondottren.

Utan att säga ett enda ord aflägsnade sig Sven i Torsjö. Men om mor Maja och hennes sondotter hade kunnat höra de meningar, som han vid bortgåendet frammumlade för sig sjelt, skulle de utan tvifvel hyst stora betänkligheter vid att längre stanna qvar i det lilla hemmet.

2.

Då Sven kom hem till sitt i Torsjö, straxt norr om Östersjön belägna hem, träffade han der tvenne med honom liksinnade kamrater, den ene från granngården, den andre från Seröd. De hade med största otålighet der väntat på Sven.

“Hvar har du varit så länge?” sporde Per i granngården. “Vi ha väntat en god stund på dig.”

Sven besvarade icke Pers ord, utan gick i stället in till sitt. Han kom dock snart ut och hade då i handen en skarpladdad bössa.

“Ska’ du gå på jagt?” sporde serödsbon under det hans läppar drogo sig till ett försmädligt leende.

“Ja“, inföll Sven, “men det villebråd, som jag åsyftar finnes nog inte här.“

“Hvad kan det vara för ett villebråd?“ frågade mannen från Seröd.

“Ah, begriper du inte det“, menade Per i granngården.

“Nej.“

“Då har du då inte det ringaste reda på dig“, utbrast Per och såg förnumstig ut.

“Nå, hvad menar jag för ett villebråd?“ sporde Sven, och af hans utseende framgick tydligt att han sjelf icke hade någon aning om hvad Per menade.

“Ah, nu ska’ du inte stå och göra dig till“, utbrast denne till hälften skämtande, till hälften förvånad. “Hvem tror du vet inte om att du mer än en gång friat till Blenda och hvarje gång fått korgen? Och hvem känner också inte till, att Helge, som för en tid sedan gaf sig in bland Aschebergs ryttare, har gjort upp med flickan att de ska’ bli ett par.“

Det var mer än roligt att se på Pers uppsyn då han uttalade dessa ord. Förhållandet var nemligen att också han varit i samma fördömelse att ha måst knoga hem på en korg, som han fått af “fader Jans“ vackra sondotter.

“Helge“, utbrast Sven och stampade i marken. “Nu skämtar du bara!“

“Den der trasvargen“, fortsatte serödsbon under det att ett föraktligt leende spelade kring hans läppar.

“Ja, så förunderligt kan det gå till här i verlden“, svarade Per och grinade.

Sven hade under tiden gått fram och tillbaka på gården. Det framgick tydligt af hans miner och rörelser att han öfverlade om en sak. Efter en stund stannade

han framför Per och serödsbon och sade under det hans fula ansigte afspeglade alla de onda lidelser, som bodde i hans själ:

“Helge ska' inte få 'rifjernet' till äkta, det ska' jag vara man för!”

I följd af de ständiga korgar, som Blenda delat ut till höger och venster åt sine efterhängsne friare, hade desse i förtreten gifvit henne binamnet “rifjernet”. När den unga flickan och hennes farmor kommo under fund dermed blefvo de naturligtvis till en början högst förtörnade, men snart sade Blenda, under det hon skrattade så att hennes vackra perlhvita tänder syntes:

“Det är bra, tycker jag. Nu kan farmor vara säker på att 'rifjernet' får var i fred hädanefter!”

Sedan Sven ytterligare svurit på att göra de ungas kärlek om intet, vände han sig till Per och serödsbon och uppmanade dem att vara honom behjelplice.

“Hur ska' vi bära oss åt?” sporde Per och ref sig betänksamt i hufvudet.

Sven hviskade några ord i hvars och ens öra. Serödsbon, som också råkade höra till 'rifjernets' friare, gick utan betänkande in på förslaget, icke så Per.

“Men, du vet ju att Ascheberg står vid Riseberga kyrka”, sade han eftertänksamt.

“Vet nog det; men hvad hindrar oss att ändock fullfölja vår afsigt?”

Per i granngården var mera förslagen än de båda andra. Sedan han därför funderat en stund sade han:

“Om vi ska' lyckas, så måste det ske med list. Utan att använda sådan blir det rakt ingenting af med affären.”

“Ja, nog måste list användas”, menade Sven, “men hurudan?”

Plötsligt knäppte Per till med fingrarne, ett tecken till att han, såsom han sade, “hade ägget”.

“Låt mig hållas”, förmanade han derefter. “Samla omkring er alla dem, som blifvit försmådde af Blenda, och göm er i skogen omkring mor Majas stuga. Men detta måste ske i morgon natt!”

“Och du sjelf?” sporde Sven högeligen förvånad öfver Pers förbehållsamhet.

“Jag ska' nog sköta mig. Gör bara som jag sagt och så vida Hin inte är med honom ska' vi snart ha 'rifjernets' käraste i våra händer. Men fort till verket. I morgon natt vid midnattstid ska' ni vara vid knektenkans stuga, väl beväpnade förstås. Men om ni ej äro försigtige, så går hela företaget om intet och vi sjelfve komma i en klämma, som det ska' bli nästan omöjligt att reda oss ur.“

Efter dessa ord skyndade Per till sitt hem, beväpnade sig och då skymningen sänkte sig öfver jorden smög han sig på föga kända skogsstigar ned mot Riseberga kyrka, belägen omkring halfannan mil söder om Torsjö och endast på kort afstånd från Rönne å.

Sven och serödsbon höllo också en kort rådplägning med hvarandra. Följden deraf blef att de beslöto sig för att lyda Pers råd. Derför skyndade de också bort hvar och en åt sitt håll för att stämma tillsammans 'rifjernets' alla försmådde friare.

Natten, som följde härpå, sof dock Blenda lika lugnt som de föregående nätterne, omedveten om den fara som småningom sammandrog sig öfver hennes hufvud.

3.

Eftersommarens nätter voro ganska mörka och kyliga, hvadan posteringarne kring den vid Riseberga kyrka lägrade aschebergiska styrkan, uppgående till några hundra ryttare, der och hvar upptändt vakteldar för att hålla sig varma och bättre kunna se de kringsmygande snapphanarne, som med sällspord djerfhet alltid passade på när tillfälle gafs att kunna snappa upp några svenske soldater.

Desse voro också strängt vaksamme och sofvo nästan alltid med blott ett öga i sender.

På östra stranden af Rönne å låg den vakteld, vid hvilken Helge för tillfället var på post tillika med ett halft tjog kamrater. Det var just hans tur att intaga sin plats nära vattenbrynet straxt före dagningen.

Sedan han noga sett till att elden ordentligt underhölls och räknat hästarne, satte han sig på en sten, mot hvilken de af morgonvinden uppjagade små vågorne muntert lekte och sorlade.

Den unge ryttaren var en ståtlig karl med ett äkta nordiskt utseende, kraftfullt byggd och med en oförskräckthet och ett mod, som redan efter endast ett par månaders tjänstgöring fästat Rutger von Aschebergs synnerliga uppmärksamhet vid honom.

Efter en ihärdig skärmytsling med snapphanarne vid Munkarps kyrka kort före denna berättelses början hade Ascheberg kallat fram Helge i hela truppens åsyn, berömt hans mod och tapperhet, och slutat sålunda:

“Fortfar du att på detta sätt utmärka dig, har du ej långt igen till korporalen.”

Hur svällde ej den unge mannens bröst af glädje och stolthet vid detta erkännande från den allmänt vördade anförarens läppar! Men intet öfvermod eller högmod besjälade likväl Helge. Endast det föresatte han sig, nemligen att så fort som möjligt göra allt för att nå den grad som Ascheberg förespeglat honom.

Det var också härpå som han tänkte der han nu satt på stenen och fundersamt lutade hufvudet i handen, allt under det han lät sina blickar forskande irra ut öfver vattnet och den kringliggande skogen.

“Hvad Blenda skulle bli glad om jag komme hem som korporal“, tänkte han, “och då ska’ nog mor Maja inte kunna neka att gifva mig henne till hustru. Och hvad de andre pojkarne ska’ bli snopne, och hvad Sven i Torsjö ska’ bli arg, och den listige Per sedan. O, om jag vore så långt kommen att jag ...”

Hans tanke afbröts här plötsligt af ett häftigt plaskande i vattnet från motsatta sidan. Blixtnabbt reste han sig upp, fattade geväret och genom den stilla morgonen ljöd hans kraftiga:

“Hvem der?”

“God vän“, svarades det från andra sidan. Helge lyssnade ännu mera uppmärksamt och hörde då att en farkost närmade sig.

Hans första tanke var att skjuta, men han öfvergaf den genast, aldra helst som några af hans kamrater vid vaktelden vaknat och på hans uppmaning sällat sig sig till honom.

“Undra hvad det kan vara för en gynnare?“ utbrast en groflemmad ryttare och gnuggade sömnen ur ögonen.

“Förmodligen en spion“, utbrast en annan och gäspade så att munnen kunde gå ur led.

“Och det tror du“, genmälde en tredje skrattande. “Skulle du rusa så burdus i förderfvet, om du vore i nykomnes kläder?“

Knektarne togo samt och synnerligt parti för den siste talaren och när sorlet väl tystnat sade Helge:

“Jag tycker mig känna igen hans röst, men jag är ännu inte riktigt säker derpå.“

Skenet från vaktelden belyste i detsamma en liten ekstock, i hvilken en karl befann sig. Denne hade all möjlig möda att kunna hindra farkosten från att dragas med den här ganska starka strömmen. Efter flera försök lyckades det honom att lägga i hand några alnar ifrån den sten, på hvilken Helge satt, då han drömde sin för honom så ljufva framtidsdröm.

Den okände hade knappt hunnit sätta foten på stranden då Helge utropade, under det förvåningen tydligt stod att läsa i alla hans drag:

“Per i Torsjö! Hvad står nu på, eftersom du är här?“

Det var också Per, vår gamle bekante, som nu anlände till svenska lägret. Han låtsades också bli helt förskräckt öfver att här fanns folk, som kände honom.

“Det var märkvärdigt att jag är igenkänd“, utbrast han därför. “Hvem är det som ...“

Talaren hann icke fullborda meningen, förrän Helge trädde fram och ställde sig framför honom.

“Åh, se, det är just dig jag söker“, mumlade Per och tog på sig en glad min. “Jag har ...“

“Mig! Söker du mig? Och hvarför?” afbröt Helge med rätta förvånad öfver den förtroliga tonen.

“Ja, visst söker jag dig. Nog visste jag att du gifvit dig till knekt, men hvar du fanns, det hade jag mig ej bekant. På vinst och förlust har jag för den skull gifvit mig ut att söka efter dig och Gud vare lof att jag nu lyckats!”

Dessa sista ord yttrade han på ett sätt, som kom alla de närvarande svenskarne att draga öronen åt sig.

Äfven Helge, som i första början icke kunde drifva bort de misstankar, som besjälade honom, kände sig besynnerlig till mods.

“Hvarför bär du sådant tal på tungan?” sporde han därför något oroligt.

“Skulle jag inte göra det, när jag har skäl dertill?”

“Hvad är det för ett skäl?”

“Får jag säga det öppet?”

“Ja visst.”

“Men, här finnas ju flere, som höra det”, inföll Per och såg sig forskande omkring.

“Det gör ingenting”, menade Helge. “Säg du ut hvad du har på hjertat, men säg det fort!”

“Nåväl, Helge, jag vet att du håller Blenda, 'fader Jans' vackra sondotter, kär. Är det inte så?”

“Hvad har hon med den här saken att göra?” sporde den unge ryttaren, under det han förgäfves sökte att återhålla den rodnad, som sprang upp på hans kinder.

“Jo, mer än du kan ana. Du kan rädda henne, om du vill!”

“Rädda henne! Är hon då i fara?”

Och när Helge gjorde denna fråga, steg han ännu närmare Per och fäste sina skarpa blickar på hans ansigte.

“Ja just så!”

“Berätta det först”, utbrast den unge ryttaren, som nu började känna sig helt underlig till mods.

Omkring honom och Per hade de öfrige ryttarne slutit en tät krets och betraktade med nyfikne blickar budbäraren.

“Vill du veta hela sammanhanget äfven om det skulle vara aldrig så nedslående?”

“Gud i himmelen! Hon måste väl aldrig vara död!” utbrast Helge och steg ett par steg tillbaka.

“Nej, det är hon inte, men din hjälp behöfves och det så fort som möjligt.”

“Men så tala då“, skrek Helge och grep Per våldsam i armen, “annars gör du mig splitter galen!”

“Nå, så hör på då! Du känner Sven i Torsjö, kan jag begripa, eller hur?”

“Ja, visst gör jag det“, svarade Helge och torkade de stora svett dropparne ur pannan. “Fortsätt!”

“Du vet kanske också att han mer än en gång friat till mor Majas vackra sondotter?”

“Ja, det vet jag också“, svarade Helge med dyster stämma. “Men, jag vet äfven att han lika många gånger fått afslag på sitt frieri.”

“Af flickan ja, men inte af farmodren“, svarade Per och betraktade den unge ryttaren med lurande blickar.

“Nå, hvad har detta med den här saken att göra“, utbrast Helge till en viss grad förargad.

“Jo, mera än du kan tro. Du vet också att Sven är af ett hämndgirigt lynne och att han inte gerna lem- nar en oförrätt, som han tror sig ha lidit, ohämnad. Nu vet han, liksom hela socknen, att Blenda håller dig kär och det är därför som han vill föra bort henne, så att du inte ...“

“Föra bort henne“, skrek Helge till, innan budbä- raren ens fått tala till punkt. “Han ska’ så tusan heller!”

“På hvad sätt vill Sven då gå till väga?“ fortsatte han, under det han for med handen öfver pannan.

“Jag känner inte säkert till hans plan, men så myc- ket kan jag säga, att hans uppsåt är att så snart nat- ten inbryter bortföra Blenda från mor Maja.“

“Och detta ska’ han kanske göra ensam“, utbrast Helge en smula retligt.

Per märkte det retliga i tonen, men låtsade ingen- ting derom. I stället sade han så otvunget som möjligt:

“Ensam! Nej visst inte!”

“Såå! Hvilket ska’ han då ha’ med sig?” utbrast Helge gäckande. “Det vet du kanske inte.”

“Nej, inte känner jag dem till namnet, men nog vet jag hvad det är för slags folk, och det är just för att säga dig detta som jag kommit hit!”

“Nå sjung då ut och stå inte der och prata dumheter längre“, utbrast Helge förargad.

“Han har gifvit sig i slang med snapphanarne.“

Helge ryckte till och bleknade märkbart. Pers meddelande betog honom målet för en ganska lång stund. Slutligen utbrast han, under det han gick så nära Per, att hans ansigte nära nog vidrörde dennes:

“Står du inte och ljuger, Per?”

“Ja, då vill jag ögonblickligen sjunka ned i jorden, om jag ljuger en enda bokstaf för dig.“

“Nå, hur många snapphanar har han gjort förbund med? Vet du det?”

“Med fem.“

“Det vill säga att det blir sex tillsammans med Sven i Torsjö?”

“Ja, men hvad ämnar du nu göra?”

“Skulle jag tala om det för dig?”

“Naturligtvis efter som jag kommit hit för att gifva dig ett godt råd!”

“Du gifva mig ett godt råd!” utbrast Helge och betraktade Per med djupt misstänksamma blickar. Du!”

“Ja, just jag! Tror du mig inte, så står det dig helt och hållet fritt att sätta mig på prof.“

Helge tänkte en stund öfver, huruvida han skulle sätta tro till Pers ord eller ej. Visserligen hade han aldrig legat i kif och strid med honom såsom med Sven i Torsjö, men då han tänkte på, att Per också var en af Blendas afviste friare, kunde han icke värja sig för det misstroende, som oemotståndligt smög sig på honom. För att dock profva budbärarens verkliga sinnelag sporde han därför:

“Vet du, hur Sven ämnar gå till väga, då han vill bortföra Blenda?”

“Ja, det vet jag visst det!”

“På hvad sätt har du fått veta det?”

“På ett mycket listigt och bra sätt. Under nära nog en veckas tid har jag sett hur Sven haft hemliga möten och i förgår smög jag mig efter honom, då han gick in i skogen öster om Torsjö. Jag kom der i tillfälle att se hur Sven sammanträffade med fem trasiga karlar, beväpnade ända till tänderne. Jag hörde också när han föreslog dem att under den natt, som nu kommer, bortföra mor Majas sondotter till Helsingborg eller någon annan stad, som innehafves af danskarne. De skulle derför erhålla god betalning, så snart Sven hunnit sälja sina gårdar, som han trodde skulle gå lätt för sig, eftersom de ä' väl skötta och gifva ganska god äring.”

“Och hvart skulle han sedan taga vägen med Blenda?” sporde Helge, som hade svårt att tygla sin ifver.

“Antagligen till Köpenhamn eller någon annan dansk stad, kan jag tro.”

Helge behöfde icke veta mera. Så snart han blef aflöst, skyndade han sig till Ascheberg, omtalade utan betänkande sitt förhållande till Blenda, samt bad att få medtaga tjugu ryttare för att dels skydda den älskade, dels söka fånga snapphanarne.

Ascheberg gaf genast sitt bifall och då aftonen inbröt aftågade Helge med sina tjugu ryttare på väg mot Öster- och Vestersjöarne.

Men innan marschen anträdde, ville han ha' tag i Per från Torsjö. Han letade dock förgäfvets efter honom. Budbäraren var och förblef borta. Ej heller kunde någon af de svenske ryttarne uppgifva hvart han tagit vägen. Ingen hade sett honom sedan middagstiden, då han på ett förtroendeväckande sätt ätit tillsammans med knektarne.

Helge fästade till en början någon uppmärksamhet vid Pers gåtlika försvinnande, men allt eftersom tiden gick framåt, bekymrade detta honom mindre och då han red bort med sina tjugu handfaste karlar, hade han nästan helt och hållet glömt bort torsjöbon.

4.

Då Blenda vaknade morgonen efter Svens i Torsjö besök, kände hon en besynnerlig aning i sin själ. Det föreföll henne nu som om någon olycka skulle inträffa och hon meddelade farmodern detta.

“Ah, hvad är det der för bansligheter“, puttrade mor Maja och syntes verkligt ond. “Hvilken olycka skulle väl ha hänt oss!“

“Jag kan aldrig glömma de blickar, som Sven i Torsjö gaf dig, farmor, när du kom och körde bort honom.“

“Åh, skräp, hvad kan han göra oss!“ utbrast den gamla med fullaste öfvertygelse.

“Ja, inte vet jag, men en elak menniska kan nog göra mycket mera ondt än någon anar. Dessutom, om ryktet, som påstår att han ligger inne med snappa . . .“

“Det der ryktet ljuger bestämdt“, afbröt mor Maja strängt. “Man får ej obetingadt sätta tro till hvad som pratas.“

“Ja, Gud gifve att du spådde sannt, farmor“, suckade den unga flickan och gick stillatigande till sina sysslor utan att på länge våga nämna Svens namn.

Mot aftonen kom hon dock inspringande och utropade, under det hon pekade ut åt skogen:

“Min aning har besannats!“

“Hva', hva',“ afbröt den gamla knektenkan och lyfte upp blickarne till sondottren. “Spökar aningen i dig ännu?“

“Den spökar inte, farmor. Jag har med egna ögon sett snapphanarne.“

“Hvad är det du säger, flicka“, utbrast hon och såg stint på Blenda, “har du sett snapphanarne?“

“Ja, mor! Smutsige och trasige och med förfärligt vilda blickar och med . . .“

“Hvar har du sett dem?“ afbröt mor Maja häftigt

under det hon sprang upp, så fort hennes krafter det tilläto.

“Här i skogen. Jag såg tre, men när de fingo syn på mig, drogo de sig undan. Säkerligen komma de fram i massor till natten, och då ...“

Blenda fullbordade icke meningen, utan gömde i stället sitt vackra anlete i händerne under det en djup suck undslapp hennes bröst.

Äfven mor Maja kände sig helt besynnerlig till mods, då hon tänkte på sondotterns ord. Det var ju icke så länge sedan ett snapphaneband under den för sin vildhet kände anföraren Jöns Bollring hade lagt hela byn Mannarp i aska. Nu skulle kanske samma öde drabba hennes kära hem.

Hon ansåg icke heller Blendas gissning omöjlig då hon tänkte på att Sven i Torsjö var med bandet. Nog hade hon (mor Maja) till en del gynnat hans frieri till sondottern och gjort allt för att på öfvertalningens väg befrämja hans önskan att erhålla Blenda till hustru, men allt hade strandat mot den unga flickans envisa svar:

“Aldrig tar jag Sven i Torsjö till man, så mycket du vet det, farmor.“

Sedan de båda kvinnorna sutit tysta en stund frampustade ändtligen Blenda dessa ord:

“Gud gifve att Helge vore här! Han är den ende som kan rädda oss!“

Hur långmäldt den unga flickan än uttalat dessa sina innersta tankar, hade likväl mor Maja förnummit dem. Hon trodde knappt sina öron. Tänkte Blenda verkligen med allvar på Helge? Ja, hon måtte göra det, att döma af hennes ord och af det uttryck af ömhet, som samtidigt lästes i hennes blickar!

Nu kunde icke den gamle soldatenkan längre styra sina upprörda känslor.

“Hvad var det jag fick höra!“ skrek hon till och rusade upp. “Tänker du ännu på Helge?“

“Ja visst, farmor“, svarade den unga flickan med den mest naturliga min i världen.

“Men, Blenda, det är ju en ren galenskap att du

gör så. För det första är Helge utfattig och för det andra vet du inte ens om han lefver.“

“Att han är fattig, det vet jag, men detta gör ingenting“, svarade Blenda. “Och att han lefver, det vet jag också“, fortfor hon.

“Hur vet du det?“

“Jag hade helsningar från honom för tre dagar sedan.“

“Med hvem då?“

“Med Jon i Vired.“

“Nå, hvar finnes den odågan nu? Jag menar Helge. Han har alltid haft svårt för att företaga sig något nyttigt.“

Blenda låtsade icke höra den gamlas anspelning utan svarade lugnt:

“Han är nu en af Aschebergs bäste ryttare och har fått löfte om att snart få bli korpral.“

Då Blenda uttalade de sista orden betraktade hon allvarligt farmoderns ansigte. Den gamla kunde icke uthärda de blickarne, utan vände sig bort liksom förlägen.

Den tystnad, som nu uppstod, begagnade sig Blenda af och gick ut. Hon hade icke stått på förstugubron många minuter, då hennes blickar föllo på en karl, som med smygande steg närmade sig bäcken.

I första häpenheten var det nära att hon uppgifvit ett rop af förskräckelse. Derpå ville hon skynda in igen.

Hon hade också redan satt ena foten på tröskeln, då hon kom att ånyo vända sina blickar ned mot bäcken. Hon såg då att karlen ifrigt vinkade åt henne.

Herre Gud, det är ju Jon, vet jag“, utbrast hon för sig sjelf. “Då har han kanske bud från Helge.“

Jon i Vired var en dugtig pojke och dessutom Helges förtrogne. Många gånger hade han skaffat de älskande möten och alltid genom sitt oegennyttiga uppträdande tillvunnit sig deras förtroende. Det var för den skull som Blenda utan vidare skyndade ned till den ifrigt vinkande.

“Kom hit, kom hit, jag har något viktigt att säga dig“, utbrast Jon i Vired och drog Blenda med sig bakom ett snår. “Dessutom måste vi dölja oss så mycket som möjligt.“

“Har du träffat Helge?“ sporde den unga flickan, nära nog uppskrämd af Jons utseende.

“Nej, inte sedan jag sist talade med dig, men nu har jag en annan underrättelse, som . . .“

“Store Gud, du gör mig hjertängslig. Kanske att Helge är död?“

Och när Blenda uttalade dessa ord, satte hon båda händerna för ansigtet.

“Se så, var nu inte ledsen“, uppmanade Jon, “vi ska’ nog mota den karnaljen, vi.“

Den unga flickan upplyfte sitt vackra hufvud, fäste sina frågande blickar på Jons redliga drag och sporde med en stämma, som ännu darrade af den rörelse hon erfor inom sig:

“Hvad är det fråga om? Tala genast och dölj ingenting för mig.“

“Nej, du ska’ få veta alltsammans. För ungefär en timme sedan kom jag ströfvande genom skogen. Inte långt härifrån måste jag slutligen stanna vid det jag hörde flera röster samtala. Anande något fanstyg ville jag draga mig åt sidan, då jag hörde en röst, som jag väl kände igen:

“Nå, det var väl att det lyckades. Nu ha’ vi honom då i fällan, det kan inte slå fel.“

“Hvem tillhörde den rösten?“ sporde Blenda på samma gång nyfiket och ängsligt.

“Sven i Torsjö.“

“Kunde tro det“, mumlade den unga flickan för sig sjelf. “Kunde tro det. Men fortsätt vidare.“

“Dessa ord bestämde mig för att stanna och söka utforska hvad frågan gälde. På ena sidan om snåret låg Sven i Torsjö med sitt folk, ett väl beväpnadt band snapphanare, på den andra hade jag min plats. Jag fick då höra den plan, som Per i Torsjö uppgjort. Han var nyss återkommen från Aschebergs läger vid Riseberga kyrka. Der hade han träffat Helge och omtalat för ho-

nom att ett halft dussin snapphanar ämnade som i natt bortföra dig. Per rådde honom för den skull att skynda dig till hjälp och han hade äfven, efter hvad han påstod, sett Helge rida ut från lägret i spetsen för minst tjuguryttare. Men nu har Sven i Torsjö samlat öfver femtio banditer, som endast vänta på att Helge ska' hinna fram till stugan, för att omringa den och mörda allt hvad som finnes derinne, utom dig och mor Maja. Hur ska' vi nu göra?" fortfor Jon och ref sig betänksamt bakom öronen.

Blenda hade under tystnad afhört Jons berättelse. När den var slut, utbrast hon:

"Vet du hvar Sven och hans män hålla hus?"

"Ja visst. Du känner nog också till milan här borta, kan jag tro?"

"Mätte väl göra det, eftersom jag varit der mer än tio gånger."

"Nå väl, der ha' snapphanarne sitt tillhåll."

"Nu har jag det", utbrast plötsligen den unga flickan, under det hennes ögon strålade af glädje. "Nu har jag det!"

"Hvad för slag?"

"Men jag ska' lura både Sven i Torsjö och hela hans snapphaneband."

"Ja, kan du göra det, så kan du öfverlista sjelfvaste Per, och han är ändock känd för den listigaste i hela socknen."

Sedan Blenda derefter omtalat hela sin plan, utbrast Jon, under det hans ögon strålade af förnöjelse och han slog ihop händerna:

"Nog var den plan, som Per uppgjort, listig af bara tusan, men din är bättre."

"Och det har jag att tacka dig för, Jon", sade den unga flickan och fattade Jons i Vired båda händer. "Jag vet att du är Helges gode vän, och jag kan äfven försäkra dig, att du inte ska' bli obelönt härför. Nu, Sven i Torsjö", fortfor hon småskrattande, "nu få vi se om inte du rifver dig på "rifjernet" så att det ska' kännas rätt betydligt."

Den ofvan nämnda kolmilan var belägen ungefär tusen alnar söder om den gamla knektenkans bostad och nära nog midt emellan Öster- och Vestersjöarne. En stor och tät skog omgaf densamma och gjorde att den var ganska svår att finna reda på.

Det var vid denna mila som Sven i Torsjö och Per samlat öfver femtio snapphanar jemte några af "rifjernet" försmådde friare.

Hvilken brokig samling tedde sig icke här för betraktarens öga! Trasige och utsvultne gestalter med vilda anleten, ur hvilka begäret efter mord och plundring oförtydbart talade. Och sådan beväpning sedan! Hvar och en medhade hvad han kunnat öfverkomma under sina plundringståg. Hjullåsbössor, som skrufvades upp med en enkom dertill gjord nyckel, utgjorde dock den hufvudsakliga beväpningen hos snapphanarne. Yxor, pikar, väldiga knifvar och klubbor, besatta med spikar, försmåddes ej heller af desse stigmän, för hvilka ingenting var heligt.

Något afsides från bandet hade Sven i Torsjö och Per tagit plats. Den först nämnde angaf sig genast såsom bandets anförare och lofvade sitt folk att det skulle få plundra så mycket det behagade, endast det blindt lydde hans befallningar.

"Vet du då något ställe der större byte finnes?" hade då den äldste snapphanen frågat.

"Ja, nog vet jag det, men först måste ni vara mig behjelpig att bortföra "ritjernet"."

"Ritjernet", skrattade snapphanen och de öfrige instämde i skrattet. "Hvad är det för en gammal hexa?"

"Kanske hans mormor eller farmor, som han tycker lefver nog länge för arfvets skull", utbrast mannen.

"Eller kanske hans svärmor", menade en tredje och grinade sjelf åt sitt infall.

“Nej, intetdera“, svarade Sven och omtalade derpå sitt förhållande till Blenda.

“Nå, det måtte väl inte bli svårt att knipa bort de båda kvinnorna“, inföll den gamle snapphanen. “Jag åtager mig att ensam göra det.“

“Sakta i backarne“, förmanade Sven. “Jag har också en annan plan samtidigt i görningen.“

“Det vill säga att du vill slå två flugor i en smäll“, inföll den, som kort förut talat om svärmödrern.

“Ja, visst vill jag det“, svarade Sven och omtalade derpå sitt aftal med Per. Och när denne straxt derefter kom tillbaka med den underrättelsen, att allt skulle komma att gå bra, voro samtliga snapphanarne fullkomligt belåtna.

På det att deras gömställe dock ej skulle upptäckas, befallde Sven att inga eldar skulle tändas. Då midnattstimmen gått till ända och de kunde vara säkra på, att Helge hunnit fram med sin lilla styrka, skulle de bryta fram och anfälla med den största häftighet. Under villervallan hade Sven för afsigt att bemäktiga sig Blenda.

Midnattstimmen hade nyss inbrutit. Afsides från de öfrige, såsom ofvan nämndes, suto Sven och Per på en kullblåst trädstam. Nattens skymning hade öfvergått till mörker och det var ganska svårt att känna igen en person på ett par alnars afstånd.

“Du har inte varit glad i afton“, sade Per, sedan han en stund sutit tyst.

“Nej, jag vet inte hvad som kommer åt mig. Mer än en gång har jag kommit på den tanken, att det måhända ska' gå galet.“

“Åh, prat! Jag såg ju sjelf, när Helge red bort från Riseberga kyrka med tjugu man. Jag räknade dem till och med, och de der bör det väl inte bli svårt att öfverrumpla, kan jag tro.“

“Det är inte derpå som jag tänker. Hvad skulle du säga, om svenskarne anade oråd och medförde en ännu större styrka?“

“Omöjligt, alldeles omöjligt“, svarade Per med tonvigt på hvarje ord. “Du må tro att jag ställde mig

nog så, att Helge ingenting misstänkte. Det syntes tydligt att han litade på mig som på Gud fader, när jag sade att du inte hade mer än fem eller sex man hos dig. 'Då räcker nog tjugu till,' sade han, 'ja vars, svarade jag, 'för du så många med dig, så kan du fånga hela bundten.' Denne underrättelse gjorde honom synbarligen glad, det märkte jag tydligt."

Efter dessa meddelande försjönk Sven i ett slags dvala. Plötsligt spratt han upp och utbrast:

"Har du hört den sednaste kungörelsen, som Karl XI utgifvit?"

"Nej, det har jag inte", svarade Per förvånad. "Hvad handlar den om?"

"Hvar och en, som angifver eller tager till fånga en snapphane med vapen i hand, får tio karoliner och dessutom fångens gård till skänks."

"Det vill säga, att den, som för dig till konungen, får två gårdar", inföll Per gäckande.

"Du ämnar väl inte göra det?" röt Sven och grep kamraten i armen så våldsamt, att han nära nog ramlat ned från sin plats.

"Jag, hvad menar du? Dessutom är du ju starkare än jag, så att ..."

"Du har rätt", afbröt Sven, som återfått sitt goda lynne, då Per vädjade till hans styrka, "men tror du inte att det kan vara tid på att vi draga oss närmare stugan?"

"Kanske", svarade Peter eftertänksamt. "Men, ska' vi inte vänta en liten stund?"

"Åhjo, deri kan du allt ha rätt. Vi behöfva ju alls inte ha' någon brådska."

Äntligen kom den af Sven efterlängtade stunden. Begäret etter att få Blenda i sitt våld och göra sig af med Helge, ty han hade svurit en dyr ed på att taga hans lif, gjorde att han så mycket som möjligt påskyndade uppbrottet.

Snapphanebandet var redan uppställdt och Sven hade redan befallningen på tungan, då en af de utskickade spejarne hals öfver hutvud kom tillbaka. Då han fick syn på Sven, ropade han:

“Det finns bestämdt något fanstyg i skogen. Öfverallt prasslar det och ...”

Sven afbröt spejaren genast med dessa ord:

“Har du sett någonting?”

“Nej!”

“Nå hvad pratar du då för smörja. Framåt, pojkar! Död åt svensken!”

Med den största ifver skyndade Blenda söderut. Längre följde hon östra stranden af Östersjön. Vid södra ändan af nämnde sjö kände hon sig trött, hvadan hon satte sig på en sten för att hvila.

“Ska’ jag lyckas att träffa honom“, tänkte hon och såg sig villrådigt omkring. “Den mörka natten ska’ kanske omintetgöra alla mina försök. Gode Gud, stå mig bi och för mig på rätta stråten.”

Derefter anträdde hon åter sin färd, men hade icke hunnit långt, förrän en trupp ryttare stängde vägen.

“Hallå der!“ ropade en af dem, när han varseblef Blenda. “Stanna, annars skjuter jag!”

Dessa ord gjorde att den unga flickan lydde. Inom några ögonblick var hon omringad af ryttarne.

“Hvem söker du, mitt barn?“ sporde en gammal ryttare och tittade Blenda rakt i ansigtet.

Den unga flickan nämnde Helges namn och många minuter hunno icke gå till ända, förrän hon låg vid den unge mannens bröst.

Med några ord redogjorde hon härefter för orsaken till sin nattliga vandring. Ett par ryttare fingo derefter befallning att rida tillbaka till Riseberga kyrka och straxt före midnatt stod Ascheberg sjelf med hela sin styrka vid byn Vired, der Helge inväntade honom.

På Blendas uppmaning delade han derefter sin styrka. Ena hälften gick öfver den lilla bäck, som förenar de båda sjöarne, och gömde sig bland småsko-

gen. Resten tågade in mellan Öster- och Verstersjöarne för att söderifrån anfälla kolmilan.

Helge och Blenda befunno sig vid sist nämnde trupp.

Orolig öfver den unga flickans bortvaro kunde mor Maja på länge icke få en blund i sina ögon. Slutligen förbarmade sig dock sömnen öfver henne och tillyckte hennes ögonlock. Men plötsligen vaknade hon vid ett högt buller utanför stugan. I tanke att det var Blenda skyndade hon att öppna.

Hennes förskräckelse, då hon i stället såg en mängd vilda gestalter framför sig, kan lättare tänkas än beskrivas. Hon ville genast slå igen dörren, men förekom af Sven i Torsjö.

“Hvar är din sondotter?” röt han och trängde in i stugan. “Säg det genast!”

“Jag vet det inte. Hon gick bort på eftermiddagen.”

“Hvarthän?”

“Hur ska' jag kunna veta det, när hon inte nämnde ett enda ord derom.”

“Hvar är då Helge?”

“Inte vet jag det!”

“Trilskas inte, käring!” skrek Syen med hela styrkan af sin röst. “Du har gömt honom här.”

“Gud är mitt vittne, att jag inte på länge sett honom“, klagade mor Maja och darrade som ett asplöf.

“Åh, det ska' vi nog se efter. “Pojkar“, ropade han derpå, “undersök noga stugan, medan jag...”

Längre kom han icke i sitt tal. En full salfva från häcken afbröt hans ord. Fyra snapphanar stupade. Sven och Per flydde genast mot söder, men stötte halfvägs mellan mor Majas stuga och kolmilan på de öfrige svenske ryttarne.

De insågo genast, att allt motstånd var förgäfves. Framförde till Ascheberg, öfverbevisades de om rebellerti, ty de hade blifvit tagne med vapen i hand.

“Kom fram, korporal Helge“, sade Ascheberg deretter, och när den unge mannen, darrande af glädje öf-

ver den grad han uppnått, trädde fram på den af vakteldarne och facklorne upplysta platsen, fortfor Ascheberg:

“Det är du, som tillfångatagit desse båda snapphanar. Enligt konung Carl XI:s senaste kungörelse eger du nu fri rätt till deras gårdar.“

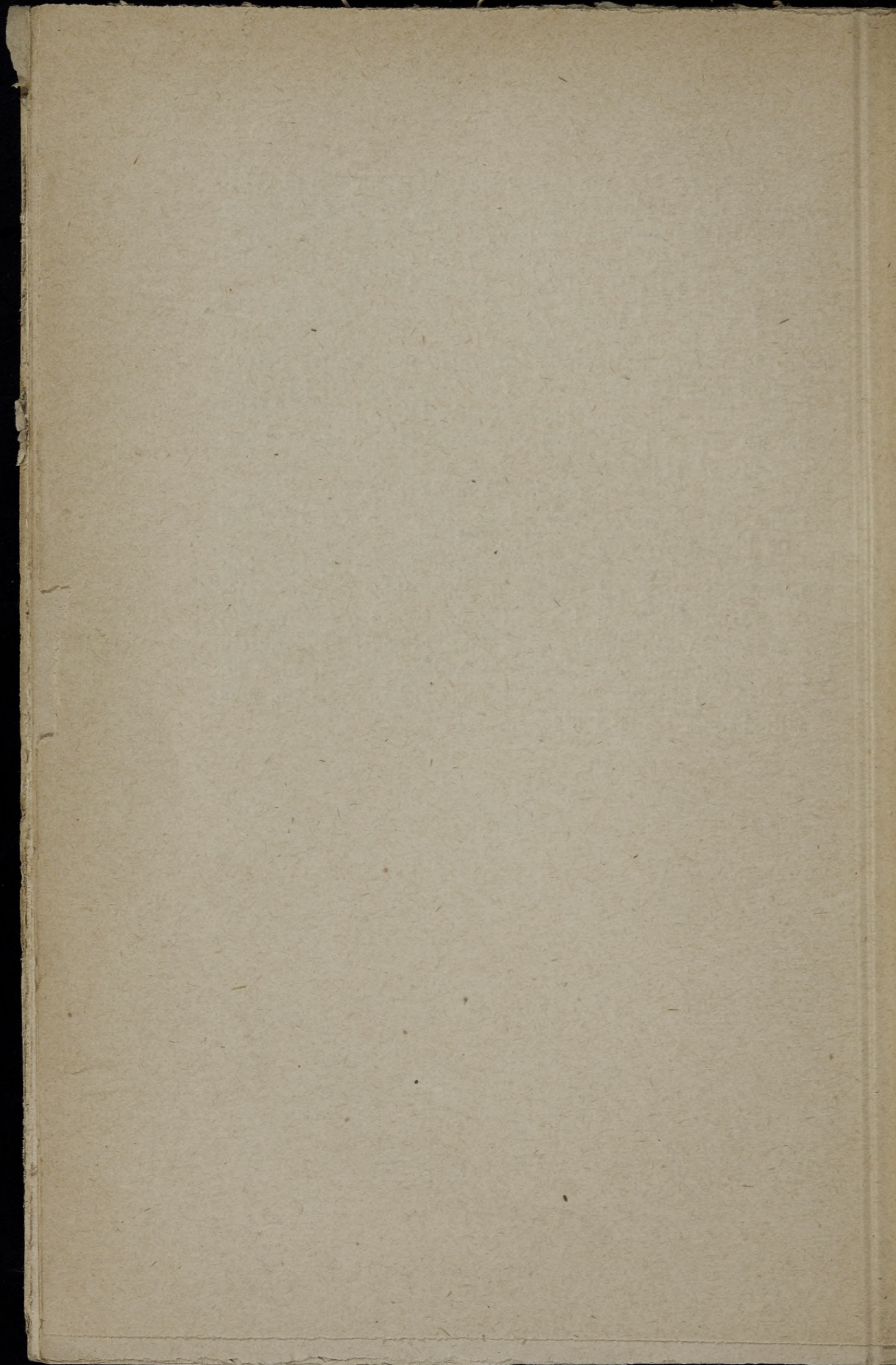
I detsamma trädde Blenda fram och vände sig till sine båda friare med dessa ord:

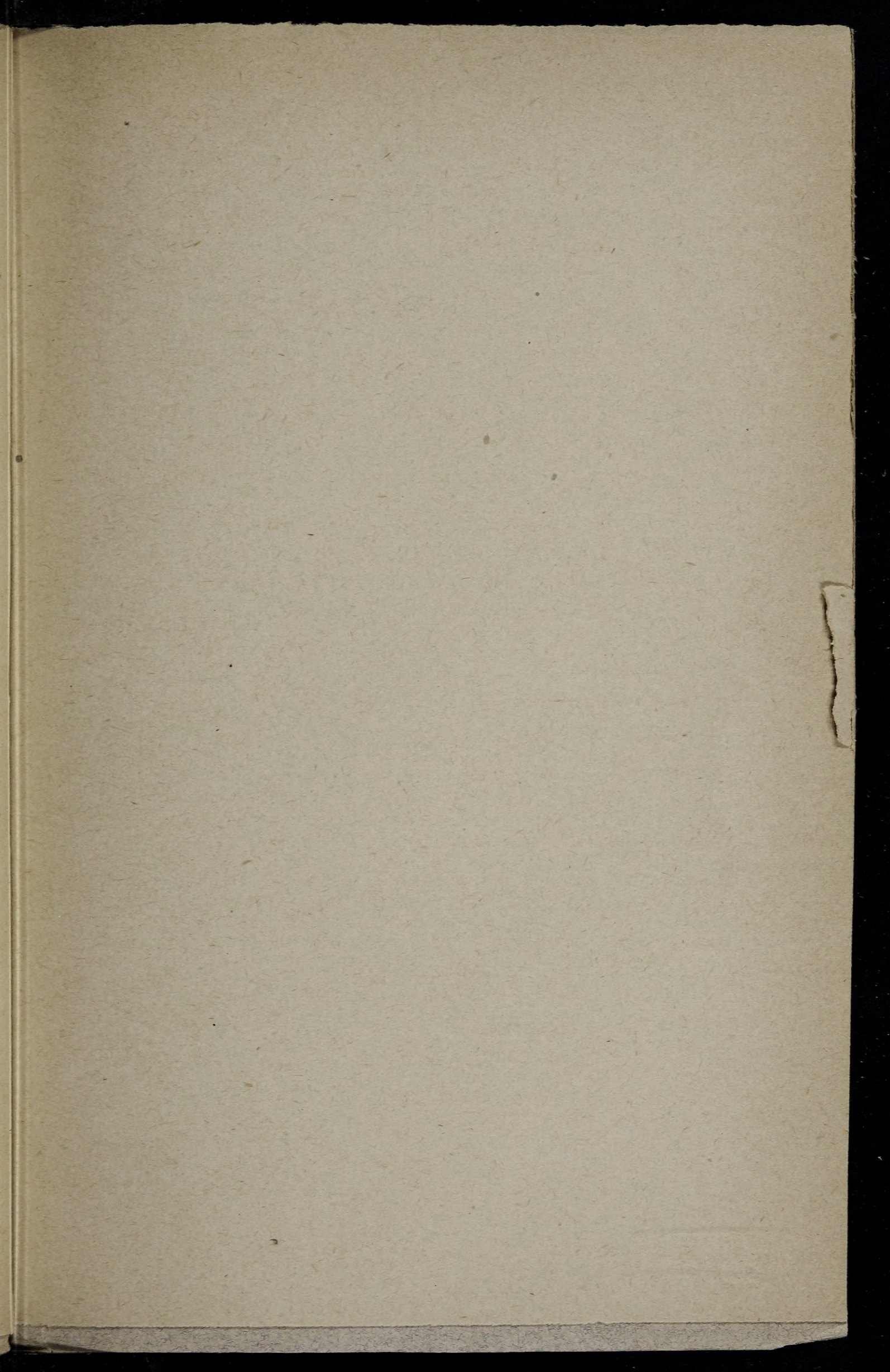
“I hafven kallat mig 'rifjernet', men sjelfve hafven I rifvit eder på detsamma. I trodden också att I skullen kunna lura mig, men hafven sjelfve blifvit lurade. Måtte det så gånga hvarje fosterlandsförrädare, som det kommer att gå er!“

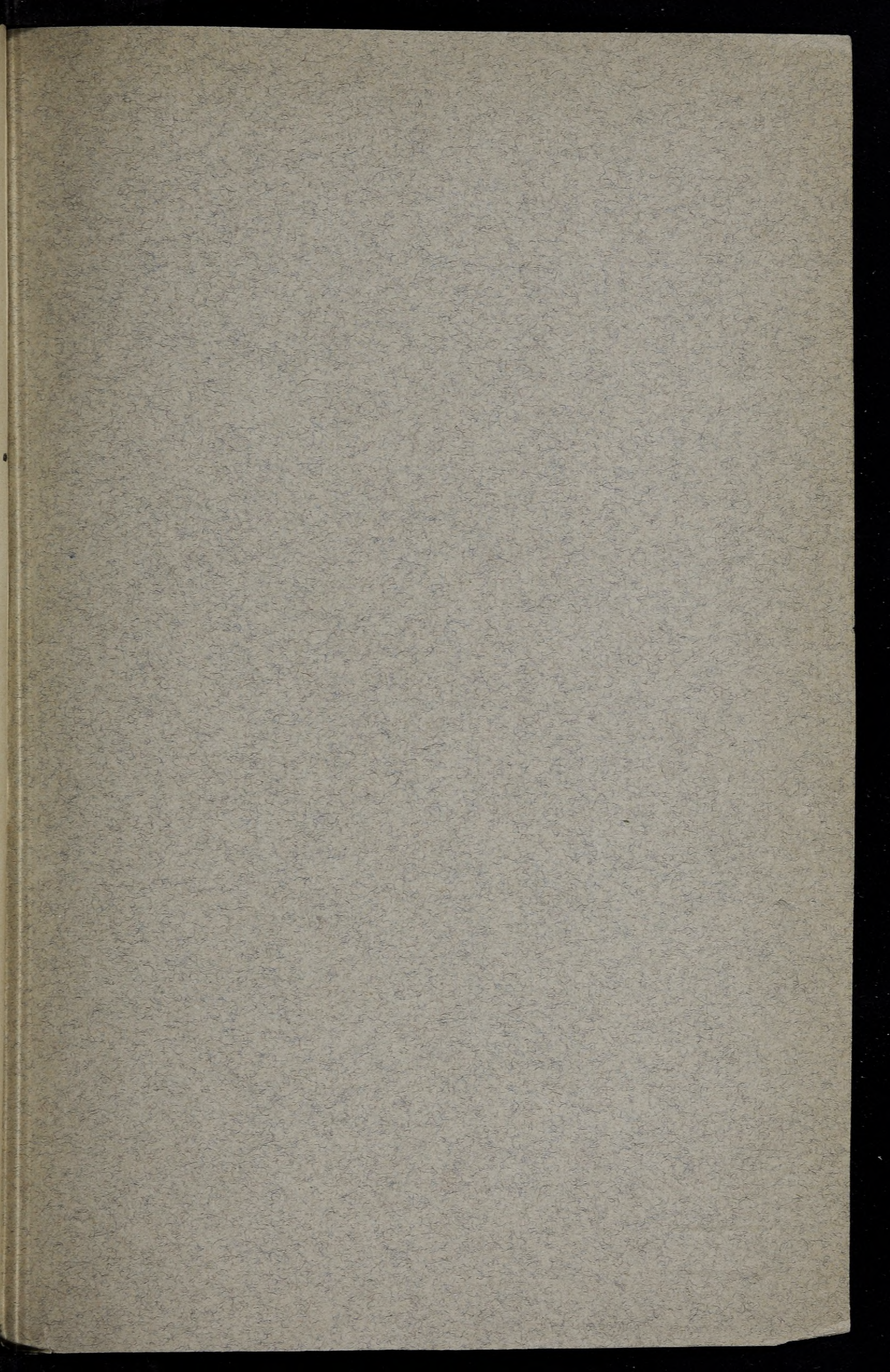
Några minuter derefter hängde alla de tillfångatagne snapphanarne, inbegripne Sven och Per i Torsjö, i de höga träd, som omgäfvö kolmilan.

Icke många månader derefter firades Helges och Blendas bröllop och under långliga tider derefter talades bland allmogen i norra Åsbo härad om 'rifjernet', som genom sin förslagenhet icke allenast räddade sin fosterbygd från snapphanarnes våldsgerningar, utan äfven blef i bildlik bemärkelse ett rifjern för dem, som ville bringa henne i olycka.

Historiska romaner

af J. O. Åberg.

- Erik Ollikainen*, pris 1 krona.
Sjofvens Pistol, pris 50 öre.
Sammansvärjningen i Krakau, pris 50 öre.
Karl XII:s värja, pris 75 öre.
Ett Qvinnodåd, andra upplagan, pris 60 öre.
Lots-Jakob, pris 1 krona.
Skräddarne i Greiffenhagen, 2:dra uppl., pris 35 öre.
Karl XII som fångvaktare, pris 50 öre.
Lasse i gatan, pris 60 öre.
Banér i säcken, pris 1 krona.
Måns Lurifax, pris 75 öre.
Snapphanarne, pris 2 kronor.
Den siste karolinen, pris 60 öre.
Mjölmarflickan vid Lützen, pris 50 öre.
Under snapphaneeken, pris 1 krona.
Öfverlöparen, pris 50 öre.
Länsmannen, pris 60 öre.
Svenskarne på Hammershuus, pris 1.75.
Kapten Severin, pris 1.25.
I hålvägen, pris 75 öre.
Nattvardsgästerna, pris 60 öre.
Gustaf II Adolfs Sista Julafton m. fl., pris 1 krona.
Tyrannens lön, pris 50 öre.
Gösta Kroknäsa, pris 75 öre.
Rebellens dotter, pris 75 öre.
Soldattorpet vid Rajalaks, pris 75 öre.
På Köpingshus, pris 60 öre.
Rifjernet, pris 35 öre.

Af Sylvia.

- Magdalena Rudenschöld*, pris häftad 4.50, inb. 5.50.
Axel Fersen och Marie Antoinette, pris häftad 2.50, inb. 3:50.

Af Lodbrok.

- Fänrik Flinks minnen från trettioåriga kriget*, häftad 3.75, inb. 5 kr.
Fröken Bärfelts hemlighet, pris 6 kronor, inb. 8 kronor.
Birger Jarls söner, pris häftad 6.75, inb. 9 kr.

Icke historiska romaner

af Lodbrok.

- Nybygget vid Vargkullen*, pris häftad 4.50, inb. 5.50.
Millionärens Dotterson, pris häftad 3 kronor.
-